

स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७७

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७७/१२/१९

भगवतीमाई गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
दैलेख जिल्ला
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

भगवतीमाई गाउँपालिका
स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७७

प्रमाणिकरण मिति: २०७७/१२/१९
राजपत्रमा प्रकाशित मिति: २०७७/१२/१९

प्रस्तावना,

नेपालको संविधान बमोजिम लैङ्गिक विभेदको अन्त्य गर्ने सकल्प सहित महिलालाई लैङ्गिक भेदभाव बिना समान वंशीय हक, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि हक, राज्यका सबै निकायमा समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा सहभागी हुने लगायतका मौलिक हकको प्रत्याभूत गरी महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव तथा हिंसा जस्ता जघन्य अपराधलाई दण्डनीय बनाई पीडितलाई क्षतिपूर्ति दिलाउने र शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी र सामाजिक सुरक्षामा विशेष अवसरहरुद्वारा लैङ्गिक समानता कायम गर्ने व्यवस्थाका लागि यस भगवतीमाई गाउँपालिका प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७४ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नगर कार्यपालिकाले देहायको कार्यविधि बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम “स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७७” रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा -

(क) “संघ” भन्नाले संविधान बमोजिम संघीय संरचनाको सबै भन्दा माथिल्लो तहको रूपमा रहने संघीय तह सम्झनुपर्छ ।

(ख) “प्रदेश” भन्नाले संविधान बमोजिम संघीय तहमा विभाजन गरिएको नेपालको संघीय तहको क्षेत्र सम्झनुपर्छ ।

(ग) “स्थानीय तह” भन्नाले संविधान बमोजिम नगरपालिका, गाउँपालिका र जिल्ला सभालाई सम्झनुपर्छ ।

(घ) “गाउँपालिका” भन्नाले गुर्भाकोट नगरपालिका सम्झनुपर्छ ।

(ङ) “कार्यपालिका” भन्नाले भगवतीमाई गाउँपालिकाको कार्यपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।

(च) “कार्यालय” भन्नाले भगवतीमाई गाउँपालिकाको गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनुपर्छ ।

(छ) “कोष” भन्नाले दफा ३ बमोजिमको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष सम्झनुपर्छ ।

(ज) “पीडित” भन्नाले लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित वा प्रभावित व्यक्ति सम्झनुपर्छ ।

(झ) “मन्त्रालय” भन्नाले महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय सम्झनुपर्छ सो शब्दले प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय समेतलाई जनाउँछ क ।

(ञ) “लैङ्गिक हिंसा” भन्नाले कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार, सामाजिक कुरीतिजन्य व्यवहार लगायत लैङ्गिक आधारमा हुने हिंसा सम्झनुपर्छ ।

(ट) “सञ्चालक तथा राहात समिति” भन्नाले दफा ६ बमोजिमको कोष सञ्चालक तथा राहत समिति सम्झनुपर्छ ।

(ठ) “संघ संस्था” भन्नाले लैङ्गिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा कार्यरत गैर सरकारी संस्था सम्झनुपर्छ ।

३. कोषको स्थापना: (१) “स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष” नामको एक कोषस्थापना गरिनेछ ।

(२) यस कोषमा देहाय बमोजिमका रकमहरु रहनेछन :-

(क) संघीय सरकारबाट प्राप्त रकम,

(ख) प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम,

(ग) गाउँपालिकाबाट कोषको लागि विनियोजित रकम,

(घ) संघ वा संस्थाबाट प्राप्त रकम,

(ङ) अन्तर्राष्ट्रिय संघ वा संस्थाबाट प्राप्त रकम,

(च) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम,

(३) उपदफा (१) बमोजिमको रकम नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त 'क' वर्गको बैंकमा छुट्टै खाता खोली जम्मा गरिनेछ ।

४. कोषको उपयोग: (१) कोषको रकम देहायको कामको लागि पीडितलाई उपलब्ध गराईनेछ ।

(क) तत्काल उद्धार गर्न,

(ख) राहात प्रदान गर्न तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउन,

(ग) औषधी उपचार गर्न,

(घ) कानुनी सहायता, स्वरोजगार, मनोसामाजिक उपचार, तथा मनोविमर्श सेवा प्रदान गर्न,

(ङ) कुनै व्यवसाय वा स्वरोजगार गर्नको लागि बीउपुँजीको रूपमा प्रदान गर्न,

(च) पीडितको लागि सञ्चालक समितिले तोकेको अन्य काममा,

(छ) लैङ्गिक हिंसा र यौनजन्य दुर्व्यवहारको कसुरबाट पीडितले प्रचलित कानून बमोजिम कसुरदारबाट प्राप्त गर्नुपर्ने क्षतिपूर्ति त्यस्तो कसुरदारको कुनै सम्पत्ति नभएको कारणबाट प्राप्त गर्न नसक्ने देखिई अदालतको आदेश बमोजिमको रकम पीडितलाई क्षतिपूर्ति स्वरूप भराउन लेखी आएमा त्यस्तो क्षतिपूर्ति दिन,

(२) दफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि सञ्चालक तथा राहात समितिले लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित बालबालिका, किशोर, किशोरी, वा लैङ्गिक हिंसाबाट प्रभावित भई लागू पदार्थको दुर्व्यसनमा फसेकाहरुलाई प्राथमिकता दिई कोषबाट खर्च गर्न सकिनेछ।

५. कोषको रकम अन्य काममा उपयोग गर्न नसकिने: (१) कोषको रकम दफा ४ मा लेखिए बाहेकको अन्य कार्यमा प्रयोग गर्न सकिने छैन।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि सञ्चालक तथा राहात समितिको बैठक सञ्चालन गर्न लाग्ने खर्चका लागि कोषको रकम खर्च गर्न सकिनेछ।

६. सञ्चालक तथा राहात समितिको गठन: (१) कोषको सञ्चालन, व्यवस्थापन, राहात तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने काम समेतको लागि एक कोष सञ्चालक तथा राहात समिति रहनेछ।

(२) सञ्चालक तथा राहात समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ:

(क) गाउँपालिका अध्यक्ष - अध्यक्ष

(ख) उपाध्यक्ष - सदस्य

(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य

(घ) सामाजिक विकास समितिको संयोजक - सदस्य

(ङ) शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा प्रमुख - सदस्य

(च) स्वास्थ्य शाखा प्रमुख - सदस्य

(छ) स्थानीय प्रहरी प्रमुख - सदस्य

(झ) लैङ्गिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा कार्यरत गैर सरकारी संस्थाहरु मध्येबाट सञ्चालक तथा राहात समितिले तोकेको १ जना प्रतिनिधि - सदस्य

(ज) महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण शाखा प्रमुख - सदस्य - सचिव

(३) उपदफा (२) को खण्ड (छ) बमोजिमको सदस्यको पदावधि ३ वर्षको हुनेछ।

७. सञ्चालक तथा राहात समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: सञ्चालक तथा राहात समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:

(क) पीडितलाई राहात तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने।

(ख) संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धित घटना सम्बन्धि समन्वय गर्ने।

(ग) भगवतीमाई गाउँपालिका क्षेत्र भित्र लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धि घटेका घटनाहरुको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने।

(घ) सीपमुलक तालिम वा पीडितलाई बीउपुँजी प्रदान गर्ने।

(ङ) लैङ्गिक हिंसा हुन नदिनका लागि नगर एंव वडा स्तरमा जनचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।

(च) कोषको बृद्धिका लागि स्रोतको खोजी गर्ने।

(छ) राहात तथा आर्थिक सहयोग सदुपयोग भए नभएको अनुगमन गर्ने गराउने।

८. सञ्चालक तथा राहात समितिको बैठक र निर्णय: (१) सञ्चालक तथा राहात समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ।

(२) सञ्चालक तथा राहात समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ।

(३) सञ्चालक तथा राहात समितिको बैठक बस्नु भन्दा कम्तीमा २४ घण्टा अगावै सूचना दिनुपर्नेछ।

(४) सञ्चालक तथा राहात समितिको कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढि सदस्यहरु उपस्थित भएमा सो समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ।

(५) सञ्चालक तथा राहत समितिको बैठकको अध्यक्षता सो समितिको अध्यक्षले गर्नेछ ।

(६) सञ्चालक तथा राहत समितिको बैठक सम्बन्धि अन्य कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(६) सञ्चालक तथा राहत समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

९. पीडितलाई रकम उपलब्ध गराउने: पीडितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनको लागि सञ्चालक तथा राहत समितिले कोषबाट पीडितको नाममा रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

१०. राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने रकमको हद र आधार:(१) यस कार्यविधि बमोजिम पीडितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउँदा देहायको आधारमा देहायको रकममा नबढ्ने गरी उपलब्ध गराइनेछ ।

(क) पीडितलाई तत्काल उद्धार गरी सवारी साधन प्रयोग गर्नु पर्ने भएमा सार्वजनिक सवारी साधनबाट यात्रा गर्दा लाग्ने भाँडा रकम, खाना खर्च वापत प्रतिदिन तीन सय रुपैया र बास बस्नुपर्ने भए सो बापत छुट्टै रकम दिनुपर्ने भएमा प्रतिदिन चार सय रुपैयाँको दरले बढीमा पाँच हजार रुपैयाँ ,

(ख) पीडितलाई अस्पतालमा भर्ना गरी औषधी उपचार गर्नुपर्ने भएमा अस्पताल आउँदा जाँदा सवारी साधन प्रयोग गर्नुपर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधन प्रयोग गर्दा लाग्ने भाँडा रकम, खाना खर्च वापत प्रतिदिन तीनसय रुपैयाँ, अस्पतालमा बस्ने व्यवस्था नभई बाहिर बस्नु परेमा बढीमा तीन दिनको बास खर्च बापत प्रतिदिन पाँच सय रुपैयाँ र उपचार समेत गरी बढीमा चार हजार रुपैयाँ,

(ग) कानुनी सहायता मनोसामाजिक परामर्श वा मनोविमर्शका लागि बढीमा पाँच हजार रुपैयाँ सम्म,

(घ) कुनै व्यवसाय वा स्वरोजगार गर्नको लागि बीउँ पुँजीको रुपमा वस्तुगत तथा नगद अनुदान समेत गरी बढीमा तीस हजार रुपैयाँ,

(ङ) पीडितलाई तत्काल उद्धार, औषधी उपचार, पुर्नः स्थापना वा राहत तथा आर्थिक सहयोग प्रदान नगरेमा गम्भिर तथा मानविय क्षति हुने देखिएको र सोको लागि सञ्चालक तथा राहत समितिले कुनै रकम उपलब्ध नगराएको वा गराउन सम्भव हुने अवस्था नदेखिएकोमा सञ्चालक तथा राहत समितिको अध्यक्षले सो प्रयोजनका लागि पाँच हजार रुपैयाँमा नबढ्ने गरि मनासिव रकम ,

(च) पुर्नस्थापनाको लागि बढीमा दश हजार रुपैयाँ,

(छ) पीडित सँगै कुनै बालबच्चा भए बालबच्चाका लागि पीडित सरहको खाना खर्च रकम ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि गाउँपालिका बाहिर रहे बसेको वा स्थायी बासिन्दा पीडित भएमा सञ्चालक तथा राहत समितिले तोके बमोजिमको राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

११. राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न निवेदन दिनुपर्ने: (१) यस कार्यविधि बमोजिम राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न चाहने पीडित वा सरोकारवाला व्यक्तिले राहत तथा आर्थिक सहयोग पाउनु पर्ने मनासिव कारण खुलाई अनुसूचि १ बमोजिमको ढाँचामा कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त भएको निवेदन जाँचबुझ गर्दा पीडितलाई सञ्चालक तथा राहत समितिले राहत तथा आर्थिक सहयोग गर्नुपर्ने देखिएमा सञ्चालक तथा राहत समितिले दफा १० को अधिनमा रही पीडितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनेछ ।

१२. तत्काल रकम उपलब्ध गराउन सक्ने:(१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि जलाएको , एसिड प्रयोग गरी छर्की वा त्यस्तो पदार्थले पोलेको लगायतका गम्भिर प्रकृतिका घटनाका पीडितलाई उद्धार, औषधी उपचार, पुर्नस्थापना वा राहत लगायतको प्रयोजनका लागि तत्काल आर्थिक सहयोग प्रदान नगरेमा गम्भिर मानवीय क्षति हुने देखिएमा र सञ्चालक तथा राहत समितिको बैठक तत्काल बस्ने अवस्था नरहेमा सञ्चालक तथा राहत समितिको अध्यक्षले आवश्यकता औचित्यताको आधारमा मनासिव रकम कोषबाट पीडितलाई उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवस्था परी सञ्चालक तथा राहत समितिको अध्यक्षबाट पीडितलाई रकम उपलब्ध गराइएकोमा त्यसरी रकम उपलब्ध गराईए पछि बस्ने सञ्चालक तथा राहत समितिको बैठकबाट सो विषयको अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।

१३. कोषको लेखा र लेखा परीक्षण:(१) कोषको आय व्ययको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम राखिनेछ ।

(२) कोषको अन्तिम लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

१४. प्रतिवेदन पेश गर्ने: सञ्चालक तथा राहत समितिले प्रत्येक छ महिनामा सो समितिबाट भए गरेका काम कारबाहीको प्रतिवेदन गाउँपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

१५. बैठक भत्ता: सञ्चालक वा राहत समितिका अध्यक्ष वा सदस्यले सो समितिको बैठकमा भाग लिए बापत गाउँपालिकाले तोके बमोजिमको बैठक भत्ता पाउनेछन ।

१६. निर्देशन दिन सक्ने:(१) भगवतीमाई गाउँपालिकाले सञ्चालक तथा राहत समितिको काम कारबाहीको सम्बन्धमा सो समितिले आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिइएको निर्देशनको पालना गर्नु सञ्चालक तथा राहत समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

१७. संशोधन: यस कार्यविधिको संशोधन तथा परिमार्जन यस गाउँकार्यपालिकाले गर्न सक्नेछ ।

१८. खारेजी:

(१) कुनै कारणबस कोष सञ्चालन गर्न आवश्यक नभएमा गाउँपालिकाको गाउँकार्यपालिकाले उक्त कोष खारेज गर्न सक्नेछ ।

(२) कोषको खारेजी भएमा कोषमा रहेको रकम गाउँपालिकाको संचित कोषमा स्वतः हस्तान्तरण हुनेछ ।

अनुसूचि - १
(दफा ११ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

विषय: सहयोग उपलब्ध गराई पाउँ ।

श्री अध्यक्ष ज्यू
सञ्चालक तथा राहत समिति (लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष)
भगवतीमाई गाउँपालिका पगनाथ दैलेख, कर्णाली प्रदेश नेपाल

म..... मा बस्ने बर्ष को
मिति..... मा लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित भएको छु । मेरो आर्थिक स्तर ज्यादै कमजोर रहेको छ । म उपर
लैङ्गिक हिंसा (.....)भएको कारणले मेरो मानसिक / शारिरीक /सामाजिक अवस्था कमजोर भई
अशक्त अवस्थामा रहेको हुनाले मलाई उपचार/ कानुनी सहायता एवं परामर्श / उद्धार/ मनोविमर्श / स्वरोजगार /
पुर्नस्थापना/ अन्य कामको लागि सहयोगको आवश्यकता परेको हुँदा स्थानीय लैङ्गिक निवारण
कोषबाट नियमानुसार सहयोग रकम उपलब्ध गराई हुन यो निवेदन पेश गरेको छु ।

निवेदक

नामथर

ठेगाना.....

दस्तखत.....

मिति